

El pou del Vernís

Butlletí
d'informació

Editorial

Després d'unes merescudes vacances reprenem l'activitat amb l'Aplec a Sant Pere Màrtir el diumenge dia 25 i després les xerrades de l'octubre novembre i desembre i la sortida de la tardor. A finals d'any, d'acord amb els estatuts, cal renovar part de la Junta i després de quatre anys, la presidència. L'actual president, Santi Campo, s'ha compromès a continuar treballant a la Junta si hi esteu d'acord, perquè pensa que quatre anys són suficients i que ara cal obrir una nova etapa. No ha de ser només un canvi de persones sinó que hem d'aprofitar també per valorar les feines que fem i per debatre si hem de fer canvis en les nostres activitats. A la Junta ens heu fet arribar la preocupació perquè, tot i que les xerrades solen tenir molt bona participació, pensem que hi assisteixen menys socis i sòcies. Per tant, us demanem que hi penseu per poder obrir un debat amb temps que serveixi per renovar la presidència i donar un nou impuls a la nostra entitat. Hem tingut problemes amb la pàgina web que sembla que s'han resolt canviant de direcció, la nova és <http://grupstudis.entitats.esplugues.cat> i que continuem presents al facebook (Grup d'Estudis d'Esplugues). Com a novetat per difondre millor les nostres activitats estem introduint vídeos a la nostra pàgina web. Us convidem a participar activament en les nostres activitats i en el debat que us proposem. Finalment, us volem animar a fer-vos socis de la nostra entitat (*els qui ja ho sigueu que animeu altres amics o amigues a fer-se'n*), atès que la seva comesa és un instrument al servei de la nostra vila i del país.

Andreu Ferret i Pagès, un enamorat de la botànica de la serra de Collserola

Ens permetem fer-vos conèixer una part del capítol relatiu a la botànica que inclourem en la Miscel·lània III que estem preparant. Ens hem adaptat al format de la publicació *El Pou del Vernís* atesa la proximitat del II Aplec del Cim de Sant Pere Màrtir.

Us presentem l'espluguí Andreu Ferret i Pagès, que ens va deixar a l'edat de 86 anys, l'onze de novembre de 2006. Atès que era un excel·lent coneixedor de la botànica del nostre entorn, la present ressenya, per cert prou discreta, tracta de les espècies vegetals que va trobar a la serra de Collserola, per bé que coneixia moltes varietats més d'arreu del país.

Però l'Andreu Ferret era un patriota de cap a peus i, per tant, se'n podria fer d'ell una referència molt més extensa. Però atès el caràcter botànic de l'esmentada ressenya, ens limitarem només a reflectir parcialment el contingut de la Miscel·lània III en preparació.

Abans, però, caldria assenyalar el seu tarannà lluitador per les llibertats de Catalunya, la terra que tant va estimar i que recorria incansablement com a excursionista enamorat de la natura i de les seves manifestacions, així com l'època en què va arriscar la seva vida en el front.

Un home així havia de ser també poeta. Si més no, recordeu els seus versos:

*La boira glaçada
ha ornat la gebrada
una ampla roda.
Tot d'arbres gentils
i herbetes humils
guarnits per igual.*

L'Andreu Ferret, havent viscut una època molt difícil, era un eminent autodidacta i un excursionista enamorat de les nostres muntanyes i de la natura vivent. El text que reproduïm parcialment, és només una petita mostra del seu coneixement general, que va deixar gravat en un gran nombre de fotografies.

Si voleu fer-vos socis/sòcies empleneu aquesta butlleta o una fotocòpia i envieu-la al Grup d'Estudis d'Esplugues.

En/Na	<input type="text"/>	Telèfon	<input type="text"/>
Adreça	<input type="text"/>		
Població	<input type="text"/>		
CP	<input type="text"/>	a/c	<input type="text"/>

Estic interessat/da

Fer-me soci/a Rebre informació activitats

Col·laborar com _____

Quan Prat de la Riba esmentava en la seva obra *La nacionalitat catalana* la voluntat de reeixir dels éssers vius, va fonamentar aquesta crida en un capítol intitulat *L'hivern dels pobles*, com a expressió metafòrica respecte la nostra entitat catalana. En aquest cas coincidien del tot l'Enric Prat de la Riba i l'Andreu Ferret. En efecte, els éssers vius són sistemes complexos que actuen com a elements autònoms respecte el nostre món. Aquesta filosofia la feia també seva l'Andreu Ferret quan descrivia les plantes i n'accentuava la seva voluntat de viure i de reproduir-se.

La botànica o fitologia han estat presents en la vida de l'home des de la prehistòria. Cal saber que l'home del paleolític va haver d'adquirir una experiència directa des de les seves observacions. Hom imagina que l'aprenentatge devia ser prou traumàtic a l'hora de classificar els vegetals en comestibles, metzinosos, medicinals, etc.

L'home del neolític ja coneixia una mica les propietats o els perills dels vegetals que l'envoltaven, una vegetació sense dubte molt més esponerosa que l'actual que coneixem. Però, a més, l'home del neolític ja practicava l'agricultura i a força d'experimentar i de fer provatures, va establir connexions entre les funcions dels éssers vius (i els vegetals d'entre ells), i aquells mecanismes que les regulen i regeixen.

L'home del neolític, doncs, n'havia après molt dels seus antecessors i coneixia la germinació, la influència de la temperatura, el factor de la humitat i d'altres variables. És a dir, mentre algunes tribus es dedicaven al pasturatge de llur bestiar en règim de nomadisme, altres tribus s'havien tornat sedentàries i cultivaven els camps. No cal dir que aquesta doble dedicació va provocar enfrontaments, en especial quan els ramats es menjaven o trepitjaven les zones de cultiu.

Els primers tractats de botànica tenen el seu origen en l'antiguitat clàssica, però es van estancar en l'Edat Mitjana. Si bé existien els pagesos, la ciència botànica va evolucionar molt poc. No va ser fins els segles XVI i XVII, que la botànica va entrar amb força en la societat humana. En els temps moderns es va prestar molta atenció a la botànica. En el segle XIX, l'accés de les noves ciències, van permetre una transformació fonamental de tota la biologia i, en el camp botànic, aparegueren els sistemes filogenètics, amb els quals es van

estudiar els diversos organismes presents en els vegetals i se'n van assenyalar les seves relacions evolutives.

Esmentem ara algunes espècies que va catalogar l'Andreu Ferret a la serra de Collserola i que esmentem breument aquí:

1. **Om** (fig.766). L'om que apareix en la fotografia és immens, car assoleix 17 m. d'altura. Ofereix una bona ombra però les seves fulles cauen a l'hivern.
2. **Pi pinyoner** (fig.746). Les seves pinyes triguen tres anys a madurar. Les pinyes, passat un temps, s'obren i deslliuren els pinyons.
3. **Cascall marí** (fig.693). De la família de les roselles i sembla un cacauet. Possiblement transportat pel vent des del litoral.
4. **Orquídia** (fig. 628). Flor de gran bellesa que compartim amb la vila veïna de Sant Just.

Quan l'Andreu Ferret va presentar el món botànic de la serra de Collserola en el Grup d'Estudis, durant l'any 2002, sols va esmentar 25 espècies, però ens consta que n'hi ha moltes més. I no es pot negar que ell també era coneixedor de la riquesa botànica que manifesta si bé es va circumscriure's a només 25 espècies.

Per exemple, va assenyalar l'acant, el lledoner, el pollancre, la calcida blanca, l'abellera, l'arboç, l'ailant, el roure, l'alzina, el garric, la mimosa, l'estepa, la gatosa, l'argilaga, la ginesta, el roser de bardissa, l'esbarzer, l'olivarda, el lliri de barraca, l'herba blanera, la borrajta, les abans ressenyades i d'altres més.

La riquesa en diapositives botàniques no es va perdre, perquè ara es conserven en les dependències de l'Arxiu Històric de la vila, per una generosa donació de la seva família.

Quan el 7 de novembre de 2002 va fer la presentació del seu treball botànic, la va emmarcar en una discreta afirmació final: "Aquesta és la meua aportació a la ciutadania d'Esplugues". El Grup d'Estudis, present i organitzador de l'acte, sabia prou bé la grandesa que entranyava aquesta generosa dedicació als seus conveïns.

Joan M. Puiggròs i Modolell

2n Aplec Sant Pere Màrtir

Diumenge 25 de setembre

11 h. Concentració Plaça Mireia

**12 h. Lectura Manifest, música i
petit pisolabis al cim**

***Per la dignificació
del cim!***

SUGGERIMENTS DELS SOCIS

Recollim l'amable suggeriment de la sòcia Rita Girbau, comunicada a la nostra Junta Directiva que, en la seva opinió, els socis no participaven gaire en els actes programats i, més aviat, s'enregistrava una disminució del públic que usualment feia presència en aquests actes.

Fóra bo de recollir opinions d'altres socis si creieu que hi ha activitats millorables o plantejar els actes d'una altra manera o a una hora diferent.

En tot cas, opinions com la de la sra. Rita Girbau són molt d'agrair per quant manifesten un interès pel Grup d'Estudis i, és obvi, que nosaltres estudiarem en profunditat quins aspectes caldria millorar per assolir un interès creixent de la ciutadania per la nostra oferta cultural i històrica.

La Junta

El pou del
Butlletí
d'informació **vernís**

Fax:
93 473 29 87

Telèfon:
93 473 44 12

adreça electrònica:
gestudisesplugues@gmail.com

Nova pàgina web:
<http://grupestudis.entitats.esplugues.cat>

Seu:

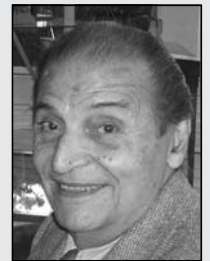

*El Samurai. Escultura de X. Corberó.
Foto: Pau Barrasa*

2.- El Samurai

Escultor: Xavier Corberó

Lloc: Jardins del parc del Pou d'en Fèlix

*L'escultor Xavier Corberó.
Foto: Josep Lluís Barrasa*

Al bell mig d'un dels parcs més freqüentats pels espluguins -grans i petits- dels barris centrals de la ciutat, al costat dels ceps que recorden les antigues vinyes dels Brillas i per sobre de la zona d'esbarjo de la mainada, es troba l'escultura en bronze d'El Samurai. El rostre adopta un posat hieràtic, imponent, desafiant, propi de qui està en guàrdia permanent. Sembla com si estigués vigilant tant les vinyes com les criatures que juguen al costat. L'estereotip del samurai està vinculat a un seguit de conceptes sortosament passats de moda: la idea de preparació exigent i rígida basada en la disciplina i l'esforç, de combatent agressiu davant l'enemic, de resistència salvatge enfront l'adversitat, de fidelitat màxima a l'autoritat del senyor, d'enyorament per un temps passat que ja no ha de tornar. Sabem de la seva peculiar vestimenta, del seu posat altiu i de la seva destresa amb l'espasa i l'arc. Tota aquesta amalgama conceptual i sentimental que envolta l'imaginari popular en torn del samurai està recollida i bellament plasmada en l'escultura de Corberó. Però què té a veure tot això amb Esplugues i amb l'escultor Xavier Corberó?

El samurai, m'explica l'artista, el vaig fer com homenatge a un amic meu, que es diu Nagaré. Japonès, per suposat, i molt bon escultor. Ara deu tenir més de vuitanta anys. No està massa bé de salut. Ell és, per mi, el veritable últim samurai. I pensa i viu com a tal. Resideix a l'illa de Shikoku, a prop de Makamachi. Ell ha estat aquí, a Esplugues, a casa meua, moltes vegades. I jo he estat també al seu estudi de Shikoku. Vàrem establir una molt bona amistat i jo li vaig voler expressar el meu afecte. La primera representació del Samurai la vaig fer de basalt. La tinc aquí abaix. L'escultura del parc del Pou d'en Fèlix és de bronze. Vaig utilitzar el motllo extret de la pedra. Té el perfil de samurai, el bigoti de samurai, el barret de samurai i els estris propis d'un samurai. Corberó riu mentre m'explica anècdotes del seu amic Nagaré. El record i l'afecte s'han fet bronze.

Travessant el parc, em trobo sovint amb la impertorbable imatge d'El Samurai de Corberó. No sé si transmet la llunyana i confusa sensació de seguretat del fort o la demanda de tendresa de qui, ple de cicatrius i tip de conquestes inútils, canviaria de bon grat la katana per un gest amistós.

NECESSITEM NOUS SOCIS que ens ajudin en la nostra tasca cultural i de servei a la vila d'Esplugues.

Podeu demanar informació a l'adreça d'aquesta publicació, o bé consultar la pàgina Web que també s'indica, o adreçar-vos a la Sra. Mercè Malaret (tel. 93 371 28 82) o bé a la Sra. Rosa Abós (tel. 93 473 95 49).

Tanmateix, estem a la vostra disposició si voleu una informació directa, els dimarts de 19-21